

Оценка и ефективност от адаптиране на стандартите за оценяване към обучението, бизнес средата и практиката в Република България

Стоян Стоянов*, **Николай Орешаров****,
Олег Димов***, **Николина Николова******,
Калина Кавалджиева*****

Резюме: Преминаването през поредица от кризисни и следкризисни периоди през последните двадесет години оказва сериозно негативно въздействие върху цялостното извеждане на стойности на активи, пасиви и капитали, служещи както за частни, така и за публични цели. Същевременно, натискът върху всички нива на вземане на управленски решения както в частния, така и в публичния сектор за доставяне на повече и по-качествени услуги расте постоянно. Това налага преосмисляне на начина, по който се извеждат отделните видове стойности на различните видове активи, пасиви и капитали. Създаването на различни стандарти за оценяване в различните страни е предпоставка за по-коректно и по-ефективно остойностяване на различните активи, услуги, капитали и др. обективни и субективни отношения в действаща бизнес единица. По този начин

ще има предпоставка да се вземат по-ефективни управленски решения във връзка с изразходване на ресурсите. От една страна, вследствие на световните тенденции за промяна на законодателството, промяна на климата, енергийната ефективност и др. самите стандарти и методи за оценяване търпят развитие, което е от особено важно значение за нашата страна. От друга страна, спецификата на нашата икономика и законодателство е предпоставка за налагане на необходимост от разработване на национални стандарти за оценяване, чрез които да се даде предпоставка за по-коректно извеждане на различните видове стойности, което се отразява както върху вярното и честно представяне на активите и пасивите, така и върху вземането на управленски решения. Настоящото изследване си поставя за цел да измери и анализира нуждата от национални стандарти за оценяване и тяхното влияние върху образователните програми. Резултатите от изчисленията на оценката и ефективността от адаптиране на стандартите за оценяване показват, че различията във философията и приложението на отделните стандарти в отделните страни са съществени, което е предпоставка за различия в изведените стойности. Това налага създаване на специфични дисциплини за обучение по оценяване.

В съдържанието на статията се предпос-

* Стоян Стоянов е доктор, професор в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС.

** Николай Орешаров е доктор, доцент в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС.

*** Олег Димов е доктор, доцент в катедра „Финансов контрол“ на УНСС.

**** Николина Николова е доктор, главен асистент в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС.

***** Калина Кавалджиева е доктор, главен асистент в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС.

тавият и се разглеждат основните резултати от разработен проект НИД НИ 20/2018 г. „Оценка и ефективност от адаптиране на стандартите за оценяване към обучението, бизнес средата и практиката в Р. България“. Стремешът на изследователския екип е да даде познания за базовите постановки в областта на оценяването и счетоводството.

Ключови гуми: оценяване, справедлива стойност, стандарти за оценяване.

JEL: C52, D51, H43, M41.

1. Въведение

В света на глобализацията значението и ролята на финансовите отчети е нарастваща. Особено внимание се обръща на подходите, методите и техниките за извеждане на справедливи (пазарни) стойности на отделните активи и пасиви, оповестени в отчета. Ключово значение има начинът на представяне на финансовата информация за отделните активи, а от там и за вземане на стратегически управленски решения. Самият процес по оценяване е важен при определянето на надеждността и достоверността на оповестената информация. Така представеният отчет отразява дейността на отделните предприятия към определен момент. Финансовите отчети са законово регламентирани и стандартизирани; въпреки това, световната практика показва, че съществуват множество проблеми, които поставят под въпрос достоверността на информацията, която се съдържа в тях. В резултат се налага необходимост от извеждане на Справедлива стойност на отделните обекти за оценяване. За целта е необходимо качествено образование и повишаването на добавената стойност в професионалното образование посредством разрешаване на проблемите, съществуващи в обучението на студенти, обучаеми и всички желаещи в направление „Оценяване“ на УНСС.

2. Основополагащи допускания

Представеното изследване има ясно обособена цел и задачи за нейното постигане. Както се посочва в анотацията на проекта и в представения за рецензиране окончателен вариант, основна цел на проекта е да се идентифицират, анализират и изследват необходимостите от прилагането на Стандартите за оценяване по отделните обекти: Търговски предприятия; Вземания, Недвижими имоти, Земеделски земи, Гори, Взаимоотношения относно интелектуална и индустриална собственост, Машини и съоръжения и др. Същевременно, основна цел е да се изготви учебна програма по оценяване. За постигане на тези цели изследователите са обособили следните основни **задачи**:

- да се анализира учебният план на квалификационните мероприятия в КНОБ и да се изследват учебни програми по съответстващи дисциплини в УНСС по отношение на следните елементи: цели на обучението; съдържание на обучението; методи на преподаване; оценяване и резултати от обучението (в т.ч. придобити знания и умения);
- да се адаптират учебни програми по съществуващи дисциплини в УНСС, с цел постигане на съответствие с учебния план на КНОБ по отношение на следните елементи: цели на обучението; съдържание на обучението; методи на преподаване; оценяване и резултати от обучението (в т.ч. интегрирано развитие на знанията и уменията на студентите);
- да се разработят предложения за учебни програми по нови дисциплини, които да бъдат въведени в УНСС, с цел постигане на съответствие с учебния план на КНОБ по отношение на следните елементи: цели на обучението; съдържание на обучението; методи на преподаване; оценяване и резултати от обучението (в т.ч. интегрирано развитие на знанията и уменията на студентите).

Образование

За постигане на основната **цел** и свързаните с нея конкретни задачи изследователите са **формулирали три** работни хипотези, а именно:

- Повишаването на качеството и постигането на две направления: в национален план – полагане на фундаментални и системни познания във връзка с оценяването, и в международен – признаване на висшето образование в това направление. Всичко това е предпоставка за утвърждаване на лидерски позиции на съвременния глобален пазар на образователни услуги.
- Адаптирането на съществуващи учебни програми и разработването на нови такива с цел постигане на съответствие с българското законодателство, авторитетни международно признати квалификации в дадено направление, които развиват знанията и уменията като интегрирани компетенции, повишават полезността и добавената стойност на образованието за студентите; те са и основна предпоставка за повишаване на интереса на студентите към специализации в магистърски програми и следдипломно професионално обучение.
- Адаптирането на съществуващи учебни програми и разработването на нови такива с цел постигане на съответствие с българското законодателство, авторитетни международно признати квалификации в дадено направление, които изместват фокуса от техническите и бизнес уменията към компетенциите, търсени от страна на работодателите в съвременния високотехнологичен и глобален свят (личностни компетенции, дигитални умения и др.), повишават добавената стойност на образованието за работодателите (като потребители на кадри) и за обществото като цяло.

Обект на изследване са съществуващите стандарти за оценяване, както в теорията, така и в практиката. Обект на

изследване са всички стандарти, валидни за следните подобекти: Недвижими имоти; недвижими културни ценности; Машини и съоръжения; земеделски земи и трайни насаждения, поземлени имоти в горски територии, права на интелектуалната и индустриалната собственост и други фактически отношения; търговски предприятия и вземания; финансови активи и финансови институции и други активи, включително произведения на изкуството, които не са движими културни ценности, и др. **Предмет на изследване** са: 1) Идентифициране, анализ и оценка на ефекта от адаптиране на Българските стандарти за оценяване по отделните подобекти към българската практика; 2) Идентифициране, анализ и оценка на добрите практики за извеждане на различните видове стойности в световната практика (Европейски и Международни стандарти по отделните видове подобекти).

Ограничения на изследването. При изпълнението на поставените изследователски задачи следва да се спазват следните ограничения на изследването:

- гарантиране на пълно съответствие на предложенията за адаптиране на съществуващи и разработване на нови учебни програми с приложимата нормативна уредба в страната;
- запазване на постигнатото съответствие на учебните програми по съществуващите дисциплини с изискванията на Закона за независимите оценители, в т.ч. изискванията на стандартите, действащи в Република България (издадени и контролирани от КНОБ), Тегова, IIBV, ICAEW, CFA и CIMA.

3. Методи за изследването

Логическата съвкупност от методи за постигане на изследователските задачи включва прилагането на няколко общи метода на научното познание. Основно място сред тях имат методите на анализ и синтез и методът на сравнението. В своето

Взаимосвързано прилагане те съдействат за логическото разкриване на същността на обекта на изследване и на съществуващите връзки и зависимости както в самия обект, така и между него и външната среда. По-конкретно, обект на анализ и синтез в рамките на изследването ще бъдат:

- учебният план на обученията, провеждани от КНОБ, Тегова, IIBV, СИМА, и учебните програми по съответстващи дисциплини в УНСС (в т.ч.: цели на обучението; съдържание на обучението; методи на преподаване; оценяване и резултати от обучението);
- задължителната и препоръчителната научна литература;
- приложимите изпитни материали.

Разкриването на сходствата и различията в учебния план на обучение в Камара на независимите оценители в България, Европейска група на оценителските асоциации (Тегова), Международен институт по Бизнес оценяване (IIBV), Сертифицирани инвестиционни и управленски счетоводители (СИМА) и учебните програми по съответстващи дисциплини в УНСС е възможно само когато всяка една изучавана тематична област се разглежда в нейната взаимовръзка и отношение с останалите. В много случаи процесът на адаптиране на една учебна програма налага и преосмисляне на мястото на отделни тематични единици в общия контекст. Това преосмисляне почива в голяма степен на принципите на системния подход.

Системното мислене допринася не само за вътрешната непротиворечивост във всяка една учебна програма, но и за подготвянето на интегритета между отделните дисциплини в рамките на учебните планове на специалностите. То е основният подход при интегрираното развитие на знанията и уменията на студентите.

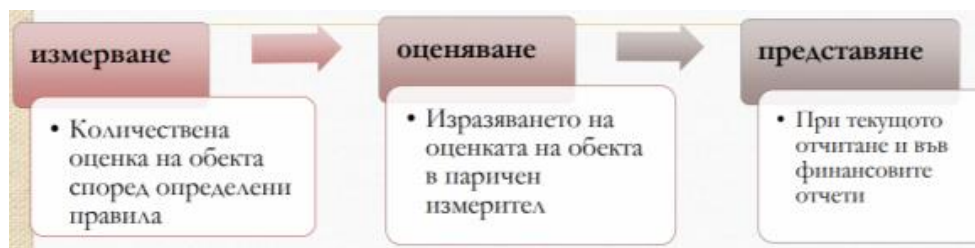
Целевото актуализиране на съществуващи учебни програми е практически невъзможно без прилагането на метода на моделирането. При него получените резултати от

изследването на съществуващите връзки и зависимости, както в самия обект, така и между него и външната среда, се възпроизвеждат в модел. Методът на моделирането има пряко отношение към постигането на сходство в очакваните резултати от обучението. За целите на основополагане и усвояване на основни знания от студентите се изготвят минимум три модела:

- модел на желаното състояние – на база анализ на учебния план за обучение в Камара на независимите оценители в България, Европейска група на оценителските асоциации (Тегова), Международен институт по Бизнес оценяване (IIBV), Сертифицирани инвестиционни и управленски счетоводители (СИМА);
- модел на фактическото състояние – на база изследване на учебни програми, задължителна и допълнителна литература и изпитни материали по дисциплини, преподавани в УНСС;
- модел на възможното състояние – при отчитане влиянието на средата, в т.ч.: различия в статута на организациите партньори; различия в нормативната база на двете държави и др. С помощта на този модел в процеса на актуализация се осигурява постигане на такава степен на уеднаквяване на целите на обучението, преподаваните тематични единици и оценяването на резултатите, която позволява запазване на индивидуалността на обучението в двете партниращи си организации.

4. Същност на оценяването

От счетоводна гледна точка – основните критерии за признаване активите и пасивите във финансовите отчети са измерването, оценяването и представянето на информацията. Оценяването е способ, чрез който се определя паричната сума, с която отделните активи и пасиви на предприятието ще бъдат включени във финансовите отчети (фигура 1).

Фигура 1. Основни критерии за признаване на активите и пасивите във финансовите отчети

Източник: Схема от курс лекции на Атанас Атанасов (http://atanasov.weebly.com/uploads/3/4/9/1/3491795/oceniavane_kalkulirne1.pdf)

От бизнес гледна точка – Оценкаването е системно набиране и анализиране на информация. Получените резултати следва да са съобразени с качествата и въздействието на различните обекти на оценкаване, използвайки критерий, регулиран чрез набор от стандарти.

От оценителска гледна точка – Оценкаването е даване на стойности, в т.ч. количествен измерител и качествен измерител на обекта на оценкаване.

За да се спазят изискванията, които са заложили в Българските стандарти за оценкаване (БСО), е необходимо да се направи пълна и точна идентификация на обекта на оценката. Философията на стандартите застъпва тезата, че от гл.т. на заинтересованите страни основен ресурс за придобиване на блага са: недвижимите имоти, машините и съоръженията и др.

Нормативната регламентация на оценкаването в Р. България е във връзка с ключови законодателни актове на Европейския съюз (ЕС). Някои от тях са:

- Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар;
- Регламент /ЕС/ № 575 от 2013 г. на Европейския Парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитни институции и инвестиционните посредници и за измене-

ние на регламент /ЕС/ № 648 от 2012 г.;

- Директива за ипотечните кредити – разпоредби, свързани с оценкаването 2014/17 /ЕС/ на Европейския Парламент и на Съвета от 04.02.2014 г.;
- Регламент за капиталовите изисквания (РКИ) и Директива за капиталовите изисквания /ДКИ IV/ от 2014 г.

Посочените по-горе ключови и групи Европейски директиви и регламенти от гържава – членка на ЕС, са задължителни за изпълнение и прилагане. При наличие на специален закон, какъвто е Законът за независимите оценители (ЗНО), създаден за да регулира дейността на независимите оценители в Р. България, Камарата на независимите оценители в България (КНОБ) е изпълнител на закона.

Законодателят, с приемането на ЗНО (през м. декември 2008 г.), е отговорил на развиващите се обществено-икономически условия и потребностите на търговския оборот и пазар, като в чл. 6 от ЗНО е дефинирал следните оценителски правоспособности:

1. Оценителска правоспособност за недвижими имоти;
2. Оценителска правоспособност за недвижими културни ценности;
3. Оценителска правоспособност за машини и съоръжения;
4. Оценителска правоспособност за права на интелектуалната и индустриалната

- собственост и други фактически отношения;
5. Оценителска правоспособност за търговски предприятия и вземания;
 6. Оценителска правоспособност за финансови активи и финансови институции;
 7. Оценителска правоспособност за други активи, включително произведения на изкуството, които не са дъвижими културни ценности;
 8. Оценителска правоспособност за земеделски земи и трайни насаждения;
 9. Оценителска правоспособност за поземлени имоти в горски територии

Българските стандарти за оценяване (БСО), като инструмент, развиват възможността за регламентиране дейността на независимия оценител, отразявайки реалната необходимост и реалните потребности, произтичащи от различните оценителски правоспособности.

Имайки предвид опитите за внедряване на автоматизирано оценяване на обекти/активи без участие на независими оценители, и отчитайки политиката и стратегията на ТЕГОВА за съхранение на обществено икономическите интереси, съотносими към оценяването на обекти/активи от квалифицирани независими оценители като основен фактор, създаването и утвърждаването на Българските стандарти за оценяване (БСО) отразява изпълнение на целите, заложи в Закона за независимите оценители (ЗНО), запазване съществената роля на независимия оценител и неговата обществена отговорност.

Българските стандарти за оценяване са рецепция на международните стандарти за оценяване и на европейските стандарти, относими към регулацията на оценяването, съгласно българското законодателство.

Регулирането на процеса Оценяване в Република България се извършва на основание Закон за независимите оценители (ЗНО). В този закон, както и в редица подзаконови нормативни регулации, се изясня-

ват особеностите за това кой може да осъществява дейността Оценяване, контролира дейността, провежда изпити за придобиване на статут Независим оценител и издава Сертификати.

Независимият оценител се определя на основание чл. 5 от ЗНО, а именно: „Независимият оценител е лице, което въз основа на регистрацията в регистъра на независимите оценители има право да изготвя и подписва доклад за оценка на обекти, подлежащи на оценяване, като прилага необходимите стандарти“. Следователно, за законодателя ни само вписано в регистъра лице може да изготвя доклади с характера на експертна оценка. Докладите на нерегистрирано лице нямат статута на експертна оценка, а са само мнение, което не може да служи като показател за определяне стойности на оценявания обект. Макар да налага определено ограничение, посоченият принцип е общ за българското право относно упражняването на определени свободни професии и дейности. Същите изисквания за регистрацията в регистъра на съответната професионална организация важат и при архитекти, инженери в инвестиционното проектиране, адвокати, лекари, стоматолози и др.

Законодателят е определил и видовете оценители съгласно тяхната квалификация, а именно: оценители на недвижими имоти; недвижими културни ценности; машини и съоръжения; права на интелектуалната и индустриалната собственост и други фактически отношения; търговски предприятия и вземания; финансови активи и финансови институции; други активи, включително произведения на изкуството, които не са дъвижими културни ценности; земеделски земи и трайни насаждения и поземлени имоти в горски територии.

На основание чл. 7 от Закона на независимите оценители се издава сертификат за Независим оценител след положително положен изпит. Големият проблем е с обучението. В Камарата на независимите

оценители в България се извършва обучение и учебните планове са на основание 10-дневни квалификационни курсове по отношение на Преглед на конспекта. Не се акцентира върху поставянето на фундаментални основи и системни познания в бъдещите оценители. Такива познания могат да бъдат поставени в УНСС, като учебно задание с водещи позиции.

5. Обекти на оценяване

Процесът оценяване или извеждането на Справедливата стойност е от гледна точка на предоставената информация, анализиране и систематизиране на методите за оценка на присъщите им елементи и превенциите от измами налага разработване на вариативни подходи за тяхното разглеждане според дейността на отделното предприятие, нормативната регламентация и счетоводната стандартизация.

Описаните предпоставки дотук са едни от фактите, които налагат необходимост от прилагане на Български стандарти за оценяване.

5.1. EVS (EVS – европейски стандарти за оценяване 2020, Тегова) е единствено и само за недвижими имоти (в т.ч. земи, сгради, гори, паметници на културата и др.) – като са пояснени различните цели на оценяване/извеждане на стойност на недвижимите имоти.

Съгласно законодателството в Р. България, оценката на недвижимите имоти става с различна регулация като:

- недвижимите имоти под формата на земи в УПИ и сгради – законодателството (законови и подзаконови нормативни документи) се регулират и издават от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (обичайно чрез ЗУТ и групи). Регулацията и правата и задълженията на лицата към тези недвижими имоти е специфична за нашата страна, в резултат на което философията на оценка е

различна и е конкретна. В БСО има отделен раздел за оценка на недвижими имоти;

- недвижимите имоти под формата на земи в НУПИ и сгради – законодателството (законови и подзаконови нормативни документи) се регулират и издават от Министерството на земеделието и храните. Регулацията и правата и задълженията на лицата към тези недвижими имоти е специфична за нашата страна, в резултат на което философията на оценка е различна и е конкретна. В БСО има отделен раздел за оценка на земеделски земи и трайни насаждения;
- Гори и горски територии – законодателството (законови и подзаконови нормативни документи) се регулират и издават от Изпълнителна агенция по горите. Оценката се извършва чрез прилагане на различна философия за оценяване. В БСО има отделен раздел за оценка на Поземлени имоти в горски територии.
- Паметници на културата – законодателството (законови и подзаконови нормативни документи) се регулира и издава от Министерство на културата Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН). Оценката се извършва чрез прилагане на различна философия за оценяване. В БСО има отделен раздел за оценка на недвижими културни ценности.

5.2. EBVS (EBVS – европейски бизнес стандарти за оценяване 2020, Тегова) се отнасят за оценка на капитали – философията е, че тези стандарти следва да обхващат капитала на дружеството, бизнеса, както и машините и съоръженията, нематериалните активи и всички други фактически и нефактически взаимоотношения. Обединяването на няколко обекта е основано на философията, че EBVS е единен стандарт за оценка на бизнеса, а не е стандарт за отделните активи.

Съгласно законодателството в Р. България, оценките се класифицират на различна база на основание ЗНО, както и при-

ложението на подходите и методите е различно, а именно:

- **При оценка на търговски предприятия и вземания (ТПВ)** – в обхвата на тази правоспособност попада оценяването на капиталите на дружествата от нефинансовия сектор. Оценява се като компонент/ част от капитала на дружеството развитието на неговите бизнеси (1, 2, 3 или повече видове бизнес). Законовата и подзаконовата база е специфична и действаща на територията на Р. България. Следователно, философията на оценка е различна, като същата не противоречи на Европейската. Оценяват се и вземанията в нефинансовите дружества като финансов инструмент от баланса на дружеството. В БСО има раздел за оценка на ТПВ. Подходите и методите за приложение не противоречат на EBVS, но възможността за по голяма разнообразност на методите е значително по-улеснена.
- **При оценка на финансови активи и финансови институции (ФАФИ)** – в обхвата на тази правоспособност попада оценяването на капиталите на дружествата от финансовия сектор. Попада и оценяването на финансовите активи. Законовата и подзаконовата база е синхронизирана с Европейската и същевременно е специфична и действаща на територията на Р. България. В БСО има раздел за оценка на ФАФИ. Липсва като стандарти и философия на оценяване в EBVS.
- **При оценка на машини и съоръжения** – в обхвата попада оценяването на машините, съоръженията и оборудването. Законовата регулация е синхронизирана с Европейската и същевременно е специфична за нашата страна. Следователно, философията на оценка е различна, като същата не противоречи на Европейската. В БСО има раздел за оценка на Машини и съоръжения.
- **При оценка на интелектуална и индустриална собственост** – в обхвата ѝ попадат оценяването на интелектуалната

и индустриалната собственост. Този раздел може да се раздели на две: Интелектуална собственост – засегната в EBVS, и Индустриална собственост – незасегната в EBVS. Регулацията в страната ни отново е специфична и относно индустриалната собственост имаме специфични разпоредби. Следователно философията на оценка е различна, като същата не противоречи на Европейската. В БСО има раздел за оценка на Интелектуална и индустриална собственост и други фактически отношения.

- **При оценка на други активи, включително произведения на изкуството, които не са недвижими културни ценности** – в обхвата на Европейските стандарти липсват такива активи. В БСО има раздел за оценка на Други активи, включително произведения на изкуството, които не са недвижими културни ценности.

Към момента преобладаващата част от съществуващите разработки в специализираната счетоводна и оценителска литература са насочени към проблематика, свързана със съставяне, оповестяване и представяне на информация за финансовите отчети, както и за установяване на основните финансови показатели на база съдържащата се в тях информация. Липсва цялостно изследване, което да обхваща и да обобщава вариативните подходи на третиране на оценяването като цяло.

6. Необходимост от прилагане на национални стандарти

Комитетът по Международни оценителски стандарти е създал собствени стандарти за оценяване. Философията на самите стандарти е, че е необходима регулация при изготвяне на оценките на различните активи. Международните стандарти за оценяване са разделени в два раздела – 1. Обща част и 2. Стандарти за оценка на конкретни активи и пасиви. Самите стандарти са посочени в таблица 1.

Образование

Таблица 1. Международни стандарти за оценяване

МСО №	Наименование по МСО 2020	Съпоставка спрямо БСО
101	Обхват за работата	Общата правна рамка не съответства на специфичното законодателство в Р. България, поради което този стандарт е допълнен в БСО
102	Проучване и съответствие	Няма достатъчно данни за целите на оценката; трудно се проучва и се намират съответствия, поради което е необходимо да се намери по-достъпен начин за българския пазар.
103	Изготвяне на доклад за оценка	Съпоставими са спрямо Минималните изисквания за съдържанието на оценителския доклад в Р. България
104	Бази на стойността	Съпоставими са
105	Подходи и методи за оценяване	Съпоставими са в концептуална рамка
Стандарти за оценка на активи		
200	Бизнес и участие в бизнес	Акцентира се върху бизнес и по-скоро върху добри развити фондови пазари. Смесват се финансов и нефинансов сектор. Следователно Философията на оценяване на бизнеса е друга в България. При нас се прави разграничение на финансов и нефинансов сектор. Бизнесът е частен случай на капитала.
210	Нематериални активи	Съпоставими са
220	Нефинансови пасиви	Налице е различна законова/нормативна база, следователно като концепция би могло да се вземе под внимание, но философията на оценяването им в България е различна
300	Машини и съоръжения	Съпоставими са. В Р. България се надгражда.
400	Права върху недвижими имоти	Различна нормативна база и следователно различна философия на оценяването – не се коментира сервитутите и гр.
410	Имоти в процес на развитие	Различна нормативна база и следователно различна философия на оценяването
500	Оценка на финансови инструменти	Налице е различна законова/нормативна база, следователно като концепция би могло да се вземе под внимание, но философията на оценяването им в България е различна

В заключение: БСО не се противопоставя на МСО – същите се допълват, но Философията на изготвяне на оценката

е съобразена с националното ни законодателство, което е синхронизирано с Европейското. МСО е написано и се разглеждат

различни правомощия за законодателства от типа на САЩ, които са безкрайно неприложими в нашата страна.

7. Заключение

В резултат на успешната реализация на проекта се постигат следните конкретни резултати:

- реализирано цялостно изследване на учебния план на всички квалификационни мероприятия, провеждани в Камара на независимите оценители в България, Европейска група на оценителските асоциации (Тегова), Международен институт по Бизнес оценяване (IIBV) и на учебните програми по съответстващи дисциплини в УНСС по всички основни елементи, в т.ч. интегрираното развитие на знания и умения;
- адаптирани учебни програми по съществуващи дисциплини в УНСС и създаване на нови дисциплини с цел полагане на фундаменталните основи за обучение в направление Оценка и впоследствие по-лесно получаване на сертификата по различни правоспособности за Независим оценител.

Крайнният резултат от изпълнението на проекта е да бъде постигнат международно признат профил на образованието в УНСС в областта на Оценка. Това от своя страна ще допринесе за утвърждаване на лидерските позиции на УНСС сред бизнес университетите в Европа, тъй като учебните програми в направление „Оценка“ ще бъде единствените, получили акредитация от авторитетни международни професионални организации – Тегова, ICAEW, CIMA, IIBV, които имат общо над 600 000 членове по целия свят. В допълнение, развитието на знанията и уменията на студентите като интегрирани компетенции, насочени към дългосрочното карьерно развитие на студентите и към това, което се изисква от бизнеса в съвременния свят, е гаранция за постигането на висока добавена стойност в образованието както за студентите, така и за работодателите и обществото като цяло.

Анализирани са и са разгледани съществуващи дисциплини като: „Международни счетоводни стандарти“, „Спецкурс по управленско счетоводство“, „Представяне и оповестяване на финансовите инструменти във финансовите отчети“, „Финансови отчети и оценка на риска на публични акционерни дружества във финансов сектор“, „Бизнес оценяване“, „Недвижими имоти – специфични познания“, „Земеделски земи, гори и земи от горския фонд – специфични познания“, „Машини и съоръжения – специфични познания“

Направено е проучване и анализ на дисциплини по отделните обекти за оценяване – „Креативно счетоводство“, „Оценка на недвижимите имоти“, „Оценка на земеделски земи и трайни насаждения на поземлени имоти в горски територии“, „Оценка на машини и съоръжения“, „Оценка на финансови активи и финансови институции“, „Отчитане на предприятия в ликвидация и несъстоятелност“, „Статистически методи и подходи при оценка на риска“ и „Анализ на риска и неопределеността в оценяването“.

В заключение авторите предлагат една напълно нова магистърска програма по Оценка. Предпоставка за нейното създаване е ключовото значение, което дейността оценяване заема в счетоводството и икономиката като цяло. Тя ще бъде изключително ползотворна за всички оценители и кандидати оценители в Р. България, за полагане на фундаментални основи.

Цитирани източници:

Български стандарти за оценяване, КНОБ, 2020 г.

(Balgarski standarti za otsenyavane, КНОБ, 2020 г.)

Европейски бизнес стандарти за оценяване, Тегова, 2020 г.

(Evropeyski biznes standarti za otsenyavane, Tegova, 2020 г.)

Европейски оценителски стандарти, Тегова, 2020 г.

Образование

(Evropeyski otseniteslski standarti, Tegova, 2020 g.)

Закон за независимите оценители, обн. ДВ, бр. 98 от 14 Ноември 2008 г., изм. ДВ, бр. 49 от 29 Юни 2010 г., доп. ДВ, бр. 62 от 10 Август 2010 г., изм. и доп. ДВ, бр. 19 от 8 Март 2011 г., в сила от 9 Април 2011 г.
(Zakon za nezavisimite otseniteli, obn. DV, br.

98 от 14 Noemvri 2008 g., izm. DV, br. 49 от 29 Yuni 2010 g., dop. DV, br. 62 от 10 Avgust 2010 g., izm. i dop. DV, br. 19 от 8 Mart 2011 g., v sila от 9 April 2011 g.)

Международни оценителски стандарти, IVS, 2020 г.
(Mezhdunarodni otsenitelski standarti, IVS, 2020 g.)